

IN VERVOLG OP

Reacties en aanvullingen op eerdere artikelen

Steeds meer krijgt de redactie reacties op in EP geplaatste artikelen. Vaak zijn dat waarderende woorden over de inhoud, soms ook betreft het waardevolle aanvullingen op het gepubliceerde. Op de nummers van mei en september 1993 kregen we een aantal reacties die we u niet willen onthouden.

DE BOMBARDEMENTEN OP DE WIJK TROMPENBERG

De heer *J. Dieperink* reageerde op het hierboven genoemde artikel met een brief en een bijlage ontleend aan dagboeken die hij in oorlogstijd bijhield. Als zoon van Dr. G.J. Dieperink, de plaatselijke Commandant van de Binnenlandse Strijdkrachten was hij met zijn familie op de hoogte van de komende bombardementen. Zijn waarnemingen gedaan vanaf het dak van hun woning aan de Diependaalsedrift 14 werden zeer gedetailleerd opgetekend in het dagboek. Over het aantal vliegtuigen dat aan de operaties deelnam zijn de meningen wat verdeeld. Over één ding is de heer Dieperink het pertinent oneens met de aanvrager van de bombardementen, de heer T.J. de Geus: het tijdstip van de aanval op 29 december 1944 was volgens zijn aantekeningen rond half drie. Dat klopt met de gegevens van de officiële rapporten (zie noot 1, blz. 64).

Verder bevat het dagboek een zeer spannend relaas van een nachtelijke huiszoeking op 25 maart 1945 door 10 a 12 Duitse militairen en landwachters. De zoekactie duurde anderhalf uur; het was een wonder dat de schuilplaats waar vader Dieperink en drie zoons verborgen zaten, niet werd ontdekt.

Willem Boom, neef van de fam. Ras, maakte als Amerikaans piloot een verkenningsvlucht boven het getroffen gebied na het bombardement van december 1944. Hij leeft nog en woont in New York. Door de schrijver van het artikel, de heer Theo de Jongh, werd hem een lange lijst met vragen toegestuurd over de details van de vlucht en de preciese bedoeling van het bombarde-

ment. Het antwoord kwam te laat om in het artikel te worden opgenomen. De brief geeft op lang niet alle vragen een antwoord maar bevat wel enige rectificatie van het verhaal.

Boom vertelt dat hij, hoewel geboren uit Nederlandse ouders, door geboorte in de USA tevens Amerikaans staatsburger was. Als Amerikaanse vlieger had hij dus niets te maken met de bombardementen, omdat dit een Engelse operatie was.

In 1944 werd hij toegevoegd als luchtmacht attaché bij de Amerikaanse ambassade in Londen die zich vooral richtte op contacten met geallieerde regeringen in ballingschap. Daaronder was ook Nederland en zo was hij wel enigszins op de hoogte van de gebeurtenissen in ons land. Hij ontving bijvoorbeeld de berichten van de ondergrondse organisaties met verzoeken om bombardementen. Maar de informatieweg was lang, zodat de Duitsers al lang weer weg waren uit Gooiland, Jan Tabak of het Palace Hotel als de RAF ze kwam bestoken.

Boom had dus geen directe inbreng in de tactische operaties van de Engelse luchtmacht. Wel was hij later betrokken bij de organisatie van de voedseldroppings, omdat daarvoor Amerikaanse vliegtuigen werden ingezet.

Hij veronderstelt dat het bombardement mislukte door 'remous' (een onvoorspelbare beweging van het vliegtuig door dalende of stijgende lucht-red.) Met alle nare gevolgen. Een letterlijk citaat uit zijn lange brief:

Ik lees in mijn dagboek: Rapport van het verzet. De Trompenberg gebombardeerd. Gebied om de watertoren zwaar beschadigd. Ik ben bang dat huis van Tante Sijtje en Oom Henk misschien verwoest is, en zij gedeerd. Doel was waarschijnlijk in het gebied liggende Palace Hotel. Zal bij eerste gelegenheid eens kijkje nemen.

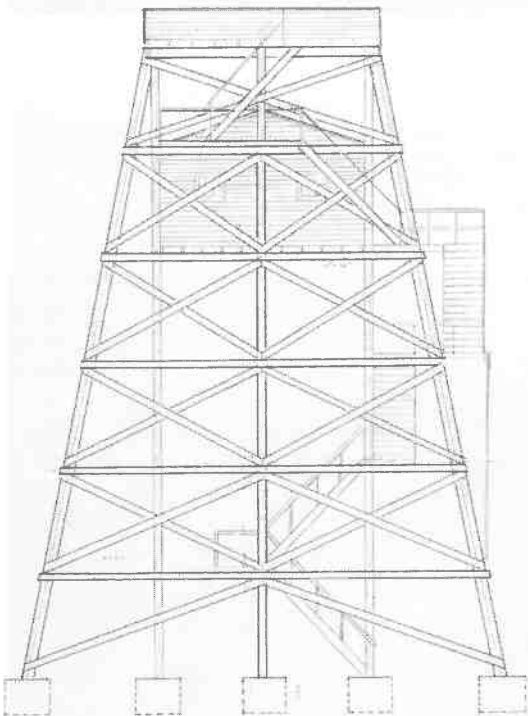
Die gelegenheid kwam toen ik weer in bevrijd Nederland was (Eindhoven) en zelf kon zien toen ik met een boog via 't Gooi naar Londen terugkeerde, hoe erg de beschadiging was. Ik wist toen nog niet dat onder de gedode burgers ook mijn nicht Sijtje Ras was. Dat hoorde ik van oom Henk Ras die ik op 7 mei in hun noodbehuizing niet ver van de AVRO studio opzocht.

Eind mei 1945 werd William Boom overgeplaatst naar Nederland als luchtmachtattachee bij de Amerikaanse ambassade in Den Haag. Hij was op dat moment de enige Nederlands sprekende Amerikaanse diplomaat en hij vervulde die functie tot april 1947. Een boeiende en interessante tijd naar hij zich herinnert.

Meneer *H. Siewe* uit Laren woonde destijds op Beethovenlaan 2 op de hoek met de Bussumergrindweg. Als getuige van het eerste bombardement geeft hij nadere bijzonderheden:

Betreffende het eerste bombardement (ik was toen in het Spanderswoud met mijn oudste zus Eva aan het houtspikkelen vlakbij de kruising Bachlaan/Beethovenlaan) kan ik een precisering geven van de geschetste situatie.

Betreffende het eerste bombardement: De drie Flaktorens "in de nabijheid van de Rudelsheimstichting" stonden in het Spanderswoud rechts van het bospad in het

Een fragment van de tekening van een Flaktoren, die door de heer Siewe destijds werd gevonden na de vernietiging van een van de torens na het eerste bombardement. De Duitsers vernietigden de torens omdat ze meenden dat deze bij de luchtaanval van de Engelsen als oriëntatiepunt hadden gediend. Een dergelijke 'Geschützturm' was 18 meter hoog.

verlengde van de Beethovenlaan, 100 a 200 meter van de Bachlaan vandaan. Ze waren groen geschilderd. Ik heb van die torens een werktekening in mijn bezit, die ik, nadat de torens waren opgeblazen, tussen de houtresten heb gevonden. Op de werktekening staat: Bruil Junior, Hoch- und Tiefbau, Bussum 14-4-1944. De torens waren 18 meter hoog, rustend op zes palen op betonblokken van een meter dik.

Dat de heer Lambertus Lam dood op de Jacobus Penweg werd aangetroffen, terwijl hij aan de andere kant van Hilversum woonde kan worden verklaard. Hij liep namelijk die winter bijna dagelijks voorbij ons huis met een kruiwagen, waarin hij stookhout vervoerde, dat hij in het Spanderswoud had gesprokkeld.

JEL

DE MAPLE LEAF CLUB

Over de Maple Leaf Club waren voorafgaand aan de publicatie op grond van een bericht in de krant al veel reacties binnengekomen. Voor een deel werden ze verwerkt in het artikel. Enkele reacties kwamen via-via wat verlaat bij de redactie binnen. Zo ook een brief van Mevr. *Box-Vermeulen* uit Wezep. Met foto's genomen in de club waar ze met haar inmiddels overleden zus Ans naar toe ging. Haar zus (zie de foto) zou met haar Canadees trouwen in Canada als hij uit dienst kwam. Ze schrijft:

"Hij stuurde ook het vliegticket voor haar, maar ze mocht van mijn ouders niet gaan, wegens het geloof. Zij bleef schrijven. Hij trouwde, zij nooit, het was echte liefde. Hij is nog met zijn vrouw naar Holland gekomen, ongeveer 14 jaar geleden. Mijn zus ging vaak met vakantie daar naartoe. Ook hij is inmiddels overleden."

De heer *G. Roosenmaallen* tipte zijn broer die zonder twijfel de jongste Nederlander was die in de Maple Leaf Club werkte. Het jonge koppie van deze Anthony Roosenmaallen is op de overzichtsfoto op pag. 82 te zien direct achter Murray Dryden en Henri de Graaf, de manager van de club. Anthony emigreerde in 1955 en woont al sinds vele jaren in Ontario, Canada. Hij schreef een brief in een gezellig koeterwaals aan zijn broer waarin het hem deugd doet "dat se in Holland nog steeds oude koejen uit de sloot halen". Dan volgt er een uitgebreid verhaal over hoe hij als jong broekje in de club verzeild raakte en wat hij daar deed. Hij moest er vloeren schoon houden en asbakken legen en werd verder voor allerlei klusjes ingezet. We laten hem even zelf (ongecorrigeerd) aan het woord:

Rechts op de voorgrond mevr. Box-Vermeulen met haar danspartner en links haar zuster Ans met haar Canadese vriend in de Maple Leaf Club in 1945. Hun huwelijk ging om geloofsredenen niet door.

Ik moet jou ook nog vertellen dat ik een Canadian uniform moest dragen en daar moest je een speciaal bewijs voor hebben. Op een avond was ik op weg naar huis en het was erg koud. Ik had mijn handen in mijn zakken om warm te blijven toen de provo (militaire politie- red.) me gestopt hebben. Se moesten al mijn papieren sien and

vertelde mij dat als ik een Canadian uniform draagte dan moest ik ook als een Canadian soldaat lopen. So na dat had ik mijn handen nooit meer in mijn zak ook als se sowat bevrooren waren. Ik denk dat ik de jongste man of jongen was die in de Maple Leaf Club gewerkt heeft. Ik was dan 14 jaren oud.

Anton Roosenmaallen was de jongste medewerker aan de Maple Leaf Club. Hier geportretteerd temidden van enkele Canadezen en hun Nederlandse vriendinnen.

Van alle reacties misten we die van de mensen waar het eigenlijk om ging: de Canadese militairen zelf. Ook daar is achteraf iets meer over te vertellen. *Murray Dryden*, de organisator van de club, reageerde op het artikel dat we hem toestuurden. Het werd voor hem in vertaling voorgelezen door de heer O. van Vierssen Trip. Dryden was verguld met het artikel en gaf de heer Van Vierssen Trip opnieuw een boek mee dat wij bij een kort bezoek van hem aan Nederland mochten gebruiken. Het bleek een plakboek te zijn met een honderdtal briefjes en brieven van militairen die destijds in een soort ideeënbus werden gedaan. Naast bedankjes voor de goede zorg ook kleinere en grotere irritaties en suggesties voor nieuwe initiatieven. Aantekeningen van Dryden maken duidelijk wanneer er met de klachten of voorstellen iets gedaan werd. Een kleine bloemlezing:

"From two thirsty guys and probably hundreds of more: WHY NOT SERVE SOME HARD LIQUOR HERE BE-

SIDES TEA? Are the officers sgts any better than we are?" [Van twee dorstige mannen en waarschijnlijk honderden andere: WAAROM WORDT ER BEHALVE THEE GEEN STERKE DRANK GESCHONKEN? Zijn de officieren en sergeants soms beter dan wij?]

"I think it would be a good idea to have dancing lessons for boys who cannot dance. A lonely Canuck." [Het lijkt me een goed idee om danslessen te organiseren voor jongens die niet kunnen dansen. Een eenzame Canadees.]

"Is it possible to have sandwiches and cakes upstairs. If not can the dancing be done away with downstairs as I hate to watch in a queue..." [Is het mogelijk om boven sandwiches en cake geserveerd te krijgen. En als dat niet mogelijk is, kan dan het dansen beneden misschien afgeschaft worden want ik heb er een hekel aan om in een rij te staan te kijken...]

"Please get rid of the smelly orange juice and give us our coke." [Weg met dat muf ruikende sinaasappelsap. Geef ons onze cola.]

De bovenverdieping van de Maple Leaf Club: een rustige plaats voor de minder danslustigen (coll. Dryden, G.M.).

"Why cant we have mutton in our sandwiches instead of bully-beaf? Western Sheep Rancher.
[Waarom geen schaaps- in plaats van stierevlees in onze sandwiches? Een schapenfokker uit het westen.]

"Sir, would it be possible to have a photographer taken pictures in de evening, as they used to do in "Dance-land"?"
[Meneer, is het niet mogelijk dat een fotograaf 's avonds foto's maakt, zoals ze dat vroeger in "Danceland" deden?]

"Please have some short hostesses at the dances. Two short soldiers."
[Graag wat kleine dames om mee te dansen. Twee kleine soldaten.]

"Dear Staff: I suggest extension on legs of some tables would be in order (especially no. 13) as that is my unlucky number. Signed: two long legs."
[Geachte staf: ik bepleit langere poten onder bepaalde tafels. Speciaal tafel 13, mijn ongeluksgetal. Getekend: twee lange benen.]

Uit de vele loftuitingen en bedankjes:

"The majority of us think that this club is the best on the Continent and want you to know that we appreciate it. Sgt. Graham L.C."
[De meesten van ons vinden deze club de beste van het continent en we willen even laten weten dat we dat waarderen. Sergeant Graham L.C.]

Tot slot een lange brief van wel vier kantjes geschreven op postpapier van de Maple Leaf Club met weer veel lovende woorden. Maar ook verontschuldigingingen voor de kinderachtige zeurpieten die weinig begrip toonden voor de aard en de moeilijkheden van een dergelijke grote organisatie.

JEL

TWEE LOGEMENTEN AAN DE KERKBRINK

Dit artikel in het septembernummer van Eigen Perk 1993 was voor een 'oude Hilversummer' aanleiding om te reageren. Het is de enige (en laatste) keer dat de redactie een anonieme schrijver citeert. Hoewel de geschiedenis van het artikel in feite gaat tot 1874 vinden we de gegevens te aardig om hier niet te vermelden.

In het verhaal van "Hof van Holland" miste de schrijver de naam Bianco, de oberkelner van het café, die tussen de beide wereldoorlogen de ziel van het bedrijf was. De man was Italiaan van afkomst en had een elegante maar zeer bescheiden manier van doen. Er ontging hem niets en hij regelde alles. Letterlijk staat in de brief:

Het was zo dat de geregelde bezoeker van "het Hof" Bianco beschouwde als de gastheer, maar dat niet alleen. Als je per ongeluk door een ander werd bediend dan door Bianco, dan ging je maar half voldaan huiswaarts.

De heer *Th. J. Sprenger*, oud-directeur/eigenaar van Hof van Holland vroegen we om nadere informatie over Bianco. Dat leidde tot enige correcties en aanvullingen. De heer Sprenger wist te vertellen dat Bianco een Nederlander was met een mooie Italiaanse naam. De man is 55 jaar in dienst van het bedrijf geweest, van ca. 1920-1975. Vanwege zijn lange staat van dienst werd hij altijd aangesproken als 'meneer'. Dat hij het zo lang uit heeft uitgehouden heeft ook een wat treurige achtergrond. Hij had thuis een ziekelijke vrouw en daarom was hij maar het liefst in het Hof van Holland.

De door de 'oude Hilversummer' genoemde kwaliteiten werden door de heer Sprenger bevestigd en aangevuld. Zo had hij een gave om wanneer hij eens een fout maakte te zorgen dat niemand dat in de gaten had. Hij moet ook een scherp geheugen hebben gehad. Zo wist hij na 30 jaar nog dat een klant niet had betaald en heeft dat alsnog afgerekend.

Na zijn afscheid heeft de directie er voor gezorgd dat hem de medaille van Oranje Nasau werd toegekend. In het begin van de jaren '80 overleed Bianco, ruim 80 jaar oud.

In een zeer lange brief met opmerkingen over meer artikelen van de heer *J.G. Seppen* krijgt het pand 162, het hoekhuis Herenstraat/Kerkbrink extra aandacht. Het blijkt dat zijn grootouders en vader er woonden vanaf ca. 1882 tot 1910. Grootvader kwam uit een Duitse geslacht van wagenmakers en beoefende dit vak ook in Hilversum, terwijl grootmoeder in het hoekhuis een winkel in galanterieën dreef.

De heer *F. Renou* uit Huizen schreef een brief met een aantal opmerkingen en toevoegingen over Hof van Holland, waarvan twee citaten uit bronnen die we nog niet kenden:

In *Cramer, de Pelgrim der Nederlanden, 1827* Amsterdam (het jaar dat Hof van Holland werd gesticht!) staat op blz. 90 over het logement:

Men vindt er voor het tegenwoordige eene fraaye herberg, waarhenen ten gevolge van den schoonen en gezonden landouw, zich voortdurend velen ter herstelling hunner gezondheid begeven.

En in Christemeyer, *Landelijk schoon*, Utrecht 1836 (herdruk 1986, repro Holland) op blz. 126:

... hetzij bij den logementhouder Buwalda op den Kerkbrink, waar gij, vóór het huis, een ruim en belommerd plekje, vlak aan den straatweg en in het levendigste gedeelte van het dorp, tot zitplaats kunt uitkiezen;

Leuke aanvullingen op het artikel die we u niet wilden onthouden.

JEL

EEN WONDERBAARLIJKE REDDING IN 1892

In EP 1991/2 en 3 werd de wonderbaarlijke redding in 1892 van Antoon Tilburgs door Cornelis van Rheenen beschreven. Tilburgs werd bij het graven van een waterput bedolven door instortend zand. De gebeurtenis zou hebben plaatsgevonden bij de boerderij van Willem van Wengen aan de Bussummergrindweg 6. Er werd ver-

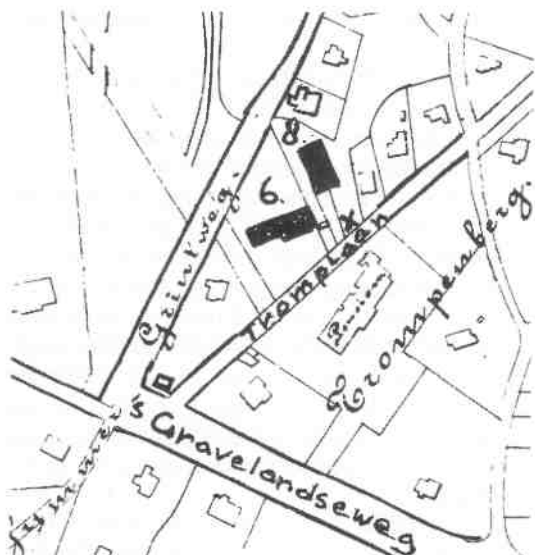
meld dat deze Van Wengen geen nakomelingen had.

Onlangs bleek echter dat hij wel pleegkinderen had waaronder Wilhelmus Antonius Verver (1879-1963), die een zoon was van de vroeg overleden schoonzuster van Van Wengen. Diens dochter Anna Antonia Jongmans-Verver (1909) werd geboren en groeide op in de betreffende boerderij. Zij heeft haar grootvader Willem van Wengen nog gekend en kon ons melden dat de boerderij niet op nummer 6 maar op nummer 8 was gelegen. Nummer 6 was een woonhuis dat eveneens het eigendom was van Van Wengen. Hij verwisselde deze panden nogal eens als woonplaats. Het is vermakelijk te zien dat ook de toenmalige burgerlijke stand er soms niet meer uitkwam.

Op het hierbij afgedrukte kaartje wordt de situatie van beide panden aangegeven. Dankzij

De boerderij van Willem van Wengen in ±1915, Bussummergrintweg 8 aan de zijde van stalhouderij Boeschoten. Rechts naast de ton op de achtergrond vond in 1892 het ongeval plaats. Willem Anton Verver, pleegzoon van Van Wengen, met zijn gezin: zontje Willem jr., dienstbode, zijn vrouw E.J. Verver-Hermeler en zijn dochter mw. A.A. Jongmans-Verver (onze informante).

De situering van de panden van Van Wengen aan de hand van een kaartfragment uit 1884. Het kruisje geeft de plaats van het ongeval aan en vond dus plaats op nummer 8.

mevrouw Jongmans-Verver wordt daardoor nu eindelijk een al sinds 1892 bestaande onduidelijkheid opgehelderd. De wonderbaarlijk redding vond plaats op Bussumergrindweg *acht!*

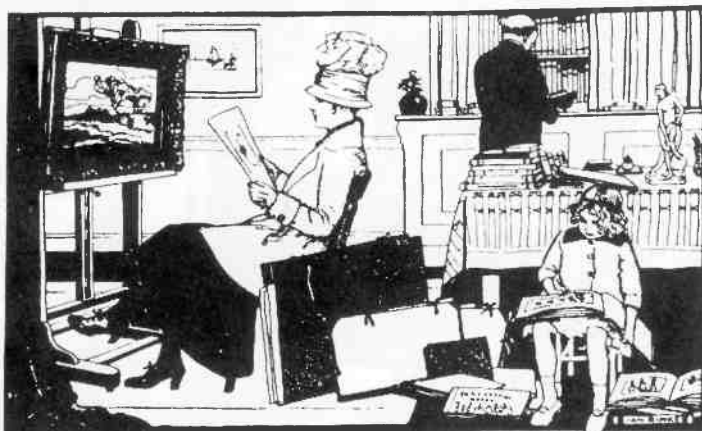
Er bleken ook nog een aantal foto's van de boerderij te bestaan, maar helaas niet een van de bewuste pomp.

FFMR

GETUIGEN GEZOCHT

Enige tijd geleden ontvingen wij een brief van de heer T. van den Akker uit Canada, die voor een kennis, de heer G. Hopley informatie zocht over het neerstorten van een Wellington-bommenwerper boven Hilversum. De broer van de heer Hopley was lid van de bemanning en is bij het ongeval omgekomen.

Het vliegtuig werd in de nacht van 13 op 14 mei 1943 neergeschoten. De heer Van den Akker kon zich nog herinneren dat wrakstukken op een huis in de Vossenstraat of Egelstraat en bij de Nieuwe Haven terecht waren gekomen. Als u zich hiervan nog iets kunt herinneren, verzoeken we u contact op te nemen met Egbert Pelgrim (835521).

JAN RINKE TEKENDE DEZE PRENT TER GELEGENHEID VAN DE
OPENING IN 1918

boekhandel

ROZENBEEK

heeft „LETTERLIJK” alles

SCHOUTENSTRAAT 2 TEL.: 035-247615 HILVERSUM